

Granskning av årsredovisning 2018-12-31 Jönköpings kommun

Mars 2019, Pernilla Rehnberg och Nerina Dzafic

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	6

Sammanfattning

Uppdrag och Bakgrund

Revisorerna ska enligt kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsbokslutet.

Revisionsfråga

Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?

Underliggande revisionsfrågor:

- Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar. Innehåller dokumentet den information som föreskrivs av lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer?
- Granskning av väsentliga resultat- och balansposter med avseende på fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.
- Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut? Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Är balanskravet uppfyllt?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används:

- Kommunallagen
- Kommunala redovisningslagen
- God revisionssed för kommunal verksamhet
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Svar på revisionsfrågan

I årsredovisningen redovisas de finansiella målen och verksamhetsmålen samt en utvärdering av målluppfyllelse.

Samtliga fyra av de beslutade finansiella målen har enligt kommunstyrelsens bedömning uppnåtts. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning.

Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om.

Enligt vår sammanställning framgår att kommunstyrelsen har bedömt att 11 av de verksamhetsrelaterade målen uppnåtts, 5 delvis uppnåtts och 1 mål ej uppnåtts. Vår bedömning skiljer sig något ifrån kommunstyrelsens. Av de 17 verksamhetsrelaterade målen har vi bedömt att 9 mål har uppnåtts, 5 delvis uppnåtts, 2 mål ej uppnåtts och 1 mål har ej mätts.

Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen delvis är förenligt med de verksamhetsmässiga mål fullmäktige beslutat om.

Iakttagelser

Vid granskning av väsentliga resultatposter och balansposter samt måluppfyllelse har vi gjort följande noteringar:

- Avsättning för att sluttäcka avfallsdeponin i Hult uppgår till 54 mnkr. Vi har noterat att beräkningen av avsättningen är beroende av flertalet osäkra parametrar och framtidsbedömningar. Avsättningen bedöms av kommunen vara bästa bedömning per rapportdatum. Vår bedömning är att avsättningens storlek kan vara osäker.
- Årets resultat är 274 mnkr, totalt justerat resultat för balanskravet är 173 mnkr. Det lagstadgade balanskravet för 2018 är därmed uppfyllt. Föregående år var justerat resultat för balanskravet 242 mnkr, vilket innebar att kommunen även uppfyllde balanskravet föregående år.
- Vi har noterat att kommunstyrelsen inte lämnat sin egen skriftliga analys och bedömning av måluppfyllelsen för några av verksamhetsmålen i årsredovisningen. I dessa fall har kommunstyrelsen endast indikerat måluppfyllelsen med hjälp av en färgmarkering och förutsatt att läsaren själv kan tolka redovisad data.
- Vi noterar att kommunstyrelsens bedömning avseende målet om minskad sjukfrånvaro baseras på data som inte presenteras fullt ut i årsredovisningen, utan som finns i kommunens verksamhetssystem för måluppföljning. Genomförd mätning av målet illustreras genom ett diagram, men inga specifika mätetal återges i årsredovisningen. Vår uppfattning är att det är av stor vikt för den externa läsaren att det finns en spårbarhet mellan kommunstyrelsens bedömning och de underliggande mätvärdena.
- I sin samlade utvärdering har kommunstyrelsen bedömt att måluppfyllelsen överlag är förenlig med god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen har dock inte lämnat någon sammanställning av måluppfyllelsen i utvärderingen, dvs. hur många mål som uppnåtts, uppnåtts delvis och ej uppnåtts. Vår bild är att kommunstyrelsen har möjlighet att ta ett större ansvar i att tydligt förmedla sin samlade bedömning av kommunens måluppfyllelse.
- Vår analys av kommunens totala resultaträkning i relation till föregående period och budget visar på att differenser mot budget förklaras. Analys i relation till föregående år görs däremot endast i mindre utsträckning.
- Vi har vidare noterat att kommunen påbörjat arbetet med komponentredovisning för nyanskaffningar under 2017. Tillgångar anskaffade innan 2017 redovisas inte enligt komponentmetoden. Kommunen följer därmed inte god redovisningssed och en implementering av komponentavskrivning skulle kunna medföra att de årliga avskrivningarna ändras materiellt. Kommunen har planerat en implementering av komponentindelning för väsentliga komponenter under 2019.

Vid genomgång av kommunens avstämningar av balansposter noteras att det i efterhand inte är möjligt att verifiera att avstämning har skett.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- I årsredovisningen redovisa en lättöverskådlig sammanställning av måluppfyllelsen.
- För varje verksamhetsmål redovisa de mätvärden från innevarande år som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen.
- Fortsätta arbeta för en förbättrad måluppfyllelse.
- Utveckla analyserna till att även innefatta jämförelser mot tidigare år.
- Implementera komponentredovisning på samtliga anläggningstillgångar.

- I samband med bokslut sammanställa samtliga avstämningsbilagor där det tydligt framgår att avstämning har skett mot underliggande underlag samt om några avvikelser finns mellan huvudbok och underlag.

Jönköping den 18 mars 2019

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

Nerina Dzafic
Revisor

1. Inledning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun har Deloitte genomfört en granskning av kommunens årsredovisning per 2018-12-31.

Enligt Lag om kommunal redovisning (KRL) ska en kommuns årsredovisning redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut. Rådet för kommunal redovisning (RKR), vars huvuduppgift är att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner och landsting i enlighet med KRL, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen. I tillämpliga delar ska även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas. Enligt KRL och kommunallagen (KL) är det kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

1.1 Uppdrag och bakgrund

Revisorerna ska enligt kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsbokslutet.

1.2 Revisionsfråga

Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?

Underliggande revisionsfrågor:

- Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar. Innehåller dokumentet den information som föreskrivs av lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer?

- Granskning av väsentliga resultat- och balansposter med avseende på fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.
- Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Är balanskravet uppfyllt?

1.3 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används:

- Kommunallagen
- Kommunala redovisningslagen
- God revisionssed för kommunal verksamhet
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

1.4 Avgränsning

Granskningen omfattar genomgång av årsredovisningen med fokus på förvaltningsberättelse, verksamhetsredovisningen, resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys, nothänvisningar och sammanställd redovisning.

1.5 Metod

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed för kommunal verksamhet. Det innebär att vi har planerat och genomfört revisionen för

att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Revisionen har innefattat att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk granska ett särskilt urval av underlag till belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

I revisionen har också ingått att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem. Det ingår även att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

2. Granskningsresultat

2.1 Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar

Nedan presenteras vår granskning av årsredovisningen baserat på revisionskriterierna. För att tydliggöra huruvida kommunens

årsredovisning är i överensstämmelse med kommunallagen och lagen om kommunal redovisning finns nedan en tabell över ett antal lagkrav:

Lagkrav	Lagrum	Uppfyller?
Ska innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet	KRL 4 kap 1 §	Ja
Sådana förhållanden som inte ska redovisas i balans- eller resultaträkningarna, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning	KRL 4 1§ 1 p	Ja
Upplysning om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut	KRL 4 kap 1 § 2 p	Ja
Upplysning om kommunens förväntade utveckling	KRL 4 kap 1§ 3 p	Ja, återfinns i avsnittet "Omvärld och utveckling" i förvaltningsberättelsen sidan 12-17 i årsredovisningen.
Väsentliga personalförhållanden och uppgift om sjukfrånvaro	KRL 4 kap 1§ 4 p KRL 4 kap 1a§	Ja
Kommunens investeringsverksamhet	KRL 4 kap 2§	Ja, återfinns i avsnittet "Ekonomisk redovisning".
Redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten	KRL 4 kap 3§	Ja, återfinns i avsnittet "Ekonomisk redovisning".
Hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras – balanskravet	KRL 4 kap 4§	Ja
Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts	KRL 4 kap 5§	Finansiella mål 4 av 4 mål är uppfyllda enligt kommunstyrelsens bedömning. Verksamhetsmål 11 av 17 mål är uppfyllda, 5 mål är delvis uppfyllda och 1 mål har ej uppfyllts enligt kommunstyrelsens bedömning.

Uppställningen av årsredovisningen bör överensstämma med resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning enligt årsredovisningen under det närmast föregående räkenskapsåret. Vidare bör årsredovisningen innehålla väsentliga nyckeltal och jämförelsesiffror för motsvarande period föregående år. Motsvarande redovisningsprinciper bör också gälla. Dessutom bör väsentliga notupplysningar ingå.

Uppställningarnas form beträffande resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys, noter och övriga finansiella analyser för kommunen överensstämmer med uppställningen i senaste årsredovisningen. Utfallet för rapportperioden avseende kommunen jämförs med utfallet för motsvarande period 2018 samt med motsvarande period 2017 och 2016. Kommunen anser att en jämförelse med tre år ger läsaren en ökad förståelse för fluktuationer mellan åren. Uppställningsformerna överensstämmer med senaste årsredovisningen.

Årsredovisningen omfattar både kommunen och kommunkoncernen. Årsredovisningen innehåller en koncernredovisning för applicerbara delar.

Bedömning

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller den information som föreskrivs av lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer.

2.1 Måluppfyllelse

Kommunallagen reglerar att kommunfullmäktige ska anta mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Jönköpings kommuns kommunfullmäktige har fastställt en Verksamhets- och investeringsplan med budget för 2018 (VIP 2018-2020) per 2017-10-26 i vilken kommunens finansiella och verksamhetsrelaterade mål presenteras.

Revisorerna ska granska årsredovisningen med avseende på måluppfyllelse. Revisorerna ska efter sin granskning skriva ett särskilt utlåtande till kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen ska vara av mer översiktlig karaktär. Det

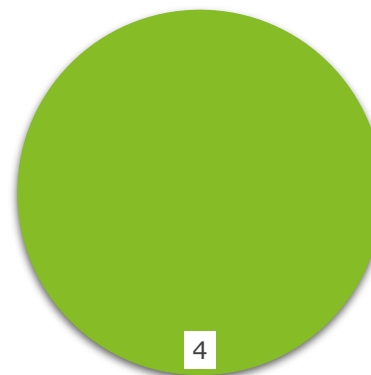
huvudsakliga syftet är att ge fullmäktige ledning för den fortsatta styrningen av verksamheten för att en god ekonomisk hushållning uppnås.

2.1.1 Är de finansiella målen uppfyllda?

I årsredovisningen ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges. De finansiella målen ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen. Den finansiella redovisningen, d.v.s. externredovisningen utgör underlag. Ett exempel på vad som kan ingå i den finansiella målsättningen är resultatkrav för att bibehålla nuvarande service. Resultatkravet bör ligga på en nivå som konsoliderar ekonomin. Andra exempel på mål är skuldsättningen på kort och lång sikt, soliditet samt hur investeringar och pensioner ska finansieras. Det är viktigt att mål och riktlinjer uttrycker realism och handlingsberedskap samt att de kontinuerligt utvärderas och omprövas.

Deloitte's bedömning måluppfyllelse: finansiella mål

MÅLUPPFYLLELSE FINANSIELLA MÅL

■ Uppfyllda mål

Uppfyllelse av finansiella mål

Finansiella mål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
Resultatnivån ska uppgå till lägst 1,5 procent av skatteintäkter och statsbidrag i genomsnitt över mandatperioden.	Utfall för 2018 är 2,3 %. Genomsnittlig resultatnivå för mandatperioden 2014-2018 är 2,8 %.	Uppnått.	Uppnått.
Kostnaderna för affärsverksamheterna, VA och Miljöhantering i Jönköping, ska var och en i sin helhet finansieras med avgifter.	Resultatet för affärsverksamheten Miljöhantering i Jönköping var ett överskott på 19 mnkr. VA redovisar ett överskott på 17 mnkr, som överförs till investeringsfond.	Uppnått.	Uppnått.
Kommunens soliditet, dvs. andelen tillgångar som finansieras med eget kapital, ska uppgå till minst 50 %.	Soliditeten uppgår till 54 %. I jämförelse med 2017 är soliditeten 1 % högre.	Uppnått.	Uppnått.
Kommunens låneskuld för den skattefinansierade verksamheten kan variera mellan 0-800 miljoner kronor.	Bruttolåneskulden för den skattefinansierade verksamheten var vid årets ingång 80 mnkr. Under året har den ökat och uppgår per 31 dec 2018 till 185 mnkr.	Uppnått.	Uppnått.

Bedömning

Samtliga av kommunfullmäktige fastställda finansiella mål för 2018 presenteras i årsredovisningen. Vår bedömning är att målen är relevanta för kommunens styrning. Totalt har Jönköpings kommun antagit fyra finansiella mål. Enligt kommunstyrelsen har samtliga fyra mål uppfyllts per 31 december 2018. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning att samtliga finansiella mål uppfylls vid helåret.

VA-verksamheten gör ett överskott om 17 mnkr vilket har överförts till en investeringsfond. Kommunstyrelsen bör säkerställa att de uppfyller reglerna avseende avsättning till fonden som framgår av § 30 lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Miljöhanteringen gör ett överskott om 19 mnkr. Kommunstyrelsen bör se över hur överskottet ska hanteras.

2.1.2 Är de verksamhetsrelaterade målen uppfyllda?

Enligt KL skall det i årsredovisningen finnas en beskrivning av hur de uppsatta verksamhetsmålen uppfyllts. I VIP 2018-2020 presenterades en strukturerad uppställning av fullmäktiges övergripande verksamhetsrelaterade mål. I årsredovisningen har kommunstyrelsen valt att presentera samtliga mål som återfinns i VIP.

Totalt har kommunfullmäktige fastställt 17 verksamhetsmål som delats upp i fem olika områden: *attraktiv kommun, hållbart samhälle, medborgare, verksamhet och arbetsgivare*. Målen i sig är inte formulerade så att mätning är möjligt, utan fullmäktige har istället beslutat om målindikatorer till varje enskilt mål. För ett av målen ("övergripande

jämställdhetsmål") har fullmäktige inte fastställt någon målindikator i VIP 2018-2020.

I årsredovisningen har uppföljning utförts på ett strukturerat sätt med nämndrapporter under respektive verksamhetsmål. Årsredovisningen följer den målstruktur som fastställts i VIP. I årsredovisningen specificeras enbart målen, inte vad deras specifika målindikatorer är. Det går i de flesta fall att läsa sig till vilka respektive måls indikatorer är i kommunstyrelsens analys, men detta förutsätter att läsaren har tillgång till årsredovisningens bilaga alternativt VIP.

Nedan beskrivs måluppföljningen för varje enskilt verksamhetsmål inom respektive målområde.

Attraktiv kommun

Målformuleringen gällande en attraktiv kommun har utmynnat i tre mål med en målindikator per mål.

Service och bemötande mot näringslivet

- Jönköpings kommun ska vara en aktiv part och ha goda relationer med det samlade näringslivet. Kommunens förvaltningar ska ge god service, ett gott bemötande och arbeta för en ökad tillgänglighet.
 - *Målindikator: Företagarnas helhetsbedömning av kommunens service till företagen. Mäts genom SKL:s Nöjd-Kund-Index "Insikten" i förhållande till möjliga 100. Avser myndighetsområdena brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd samt serveringstillstånd.*

Målets utfall för helåret 2018 presenteras slutligt efter första kvartalet 2019. Baserat på mätningarna t.o.m. kvartal tre 2018 år bedömer kommunstyrelsen det som möjligt att kundnöjdheten ökar inom vissa områden. Företagarnas nöjdhet har ökat inom områdena miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och markupplåtelse. Nöjdheten är oförändrad inom serveringstillstånd och har minskat inom bygglov. Preliminärt utfall saknas avseende brandtillsyn. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Service och bemötande mot näringslivet

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås delvis.	Uppnås delvis.

Tillgång till snabbt bredband

- Övergripande mål för bredbandsutbyggnaden i kommunen är att år 2020 ska 90 % av alla hushåll och företag i Jönköpings kommun, såväl tätort som landsbygd, ha tillgång till snabbt bredband. Med snabbt bredband avses en teoretisk hastighet på 100 Mbit/s eller faktisk hastighet på 50 Mbit/s.
 - *Målindikator: Andelen hushåll och arbetsställen med tillgång till snabbt bredband ska vara 90 % år 2020.*

Det antagna målet har följts upp i årsredovisningen. Kommunstyrelsen bedömer att tillgången till snabbt bredband för hushåll i tätort såväl som på landsbygd ökar i tillräckligt hög takt för att målet ska kunna uppnås.

Vi noterar att målet även omfattar företagarna i kommunen, vilket kommunstyrelsen inte kommenterar. Av redovisad data framgår dock att endast 65 % av företagen i kommunen

hade tillgång till snabbt bredband år 2017. För att nå målet krävs en ökning på totalt 25 % under de kommande två åren. Under perioden 2013-2017 var den totala ökningen 30 %. Vi bedömer det därför osannolikt att målet kommer uppnås med nuvarande takt på bredbandsutbyggnaden.

Tillgång till snabbt bredband

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Uppnås ej.

Bostadsförsörjning

- En avgörande fråga för kommunens utveckling är byggandet av bostäder i alla delar av kommunen. Målet är 1 000 påbörjade bostäder i genomsnitt per år fram till år 2020.
 - *Målindikator: Antalet påbörjade bostäder ska i genomsnitt vara minst 1 000 per år.*

Det antagna målet för bostadsförsörjning har följts upp i årsredovisningen. Under 2018 påbörjades byggnation av 1 064 bostäder i kommunen.

Bostadsförsörjning

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Hållbart samhälle

Hållbart samhälle som målområde innefattar ett verksamhetsmål med en tillhörande målkategori. Föregående års indikator avseende kollektivtrafikresor har tagits bort.

Hållbart resande

- I en växande kommun är det nödvändigt att arbeta med hållbart resande. Alla trafikslagen behöver god tillgänglighet då Jönköping är ett viktigt regioncentrum. Gång, cykel och kollektivtrafik ska ta en ökande andel av trafiken.
 - Målkategori: Cykelresor i centrala centrum ska öka med 25 % till år 2020 utifrån 2015 års värde.*

Målet har följts upp i årsredovisningen. Enligt kommunstyrelsens bedömning har målet uppnåtts då antalet cykelresor ökat med 32 % sedan utgångsåret 2015. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Hållbart resande

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Medborgare

Sex mål finns formulerade i VIP 2018-2020 gällande området medborgare, varav fem mål har tillhörande målkategorier. Ett mål saknar fastställt målkategori.

Övergripande jämställdhetsmål

- Alla kvinnor och män, flickor och pojkar, som är invånare eller vistas i Jönköpings kommun ska ha rätt till bemötande, service och myndighetsutövning som är likvärdig oavsett kön.
 - Målkategori saknas.*

Enligt årsredovisningen har samtliga nämnder genomfört ett antal insatser under året för att öka jämställdheten. Kommunstyrelsens bedömning är att målet uppnåtts. Kommunfullmäktige har dock ej fastställt någon målkategori för målet år 2018. Vår bedömning är därav att målet ej har mätts. Vi noterar att det enligt kommunstyrelsen utarbetats konkreta indikatorer inför år 2019.

Övergripande jämställdhetsmål

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Ej mätt.

Integrationsarbete

- Målet med kommunens integrationsarbete är framför allt att fler kvinnor och män ska komma i arbete snabbare. Särskilt fokus behöver riktas mot utlandsfödda kvinnor.
 - Målkategori: Förvärvsfrekvensen för utrikes födda fördelat på män och kvinnor jämfört med riket.*

I årsredovisningen uppger kommunstyrelsen att förvärvsfrekvensen för utrikes födda män och kvinnor ökat och att målet därmed bedöms uppnått. Målet mäts med ett års fördröjning, dvs. det utfall för år 2017 som presenteras i årsredovisningen mättes i november 2018. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Integrationsarbete

Kommunens bedömning	Deloittes bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Barngruppernas storlek i förskolan

- Små barn behöver små barngrupper. Målet för barngruppernas storlek ska under mandatperioden 2015-2018 vara max 12 barn i småbarnsgrupp och 18 barn i syskongrupp.
 - *Målkriterium: Årsgenomsnittet av antal barn per småbarnsgrupp 1-3 år ska vara max 12 barn.*
 - *Målkriterium: Årsgenomsnitt av antal barn per grupp 3-5 år ska vara max 18 barn.*
 - *Målkriterium: Personaltäthet, 5 eller färre barn per årsarbetare.*

Uppföljning av samtliga tre målkriterier har gjorts i årsredovisningen. Kommunstyrelsen anger att den genomsnittliga gruppstorleken för större barn är den lägsta sedan målet beslutades, 18,1 barn. Även småbarnsgrupperna har blivit mindre och utgörs vid bokslutsdagen i genomsnitt av 12,3 barn. Den genomsnittliga barngruppen har sedan år 2014 minskat från 16 till 14 barn. Vidare har personaltätheten förbättrats och uppgår nu till mindre än 5 barn per årsarbetare. Med beaktande av att kommunen haft

svårigheter att finna mark för förskolelokaler bedömer kommunstyrelsen målet som uppnått.

Vi noterar att en av tre indikatorer (personaltätheten) är helt uppnådd, medan övriga två ligger enstaka decimal över de angivna målnivåerna. Samtidigt noterar vi att kommunen haft svårt att finna mark till nya förskolelokaler, vilket enligt vår uppfattning avsevärt påverkat möjligheterna att nå målet. Med hänsyn till detta, samt att gruppstorlekarna är de lägsta någonsin, är vår uppfattning att 18,1 barn kan avrundas nedåt till 18 barn. Två av tre indikatorer är därigenom uppnådda och vi kan instämma i kommunstyrelsens bedömning att målet totalt sett uppnås.

Barngruppernas storlek i förskolan

Kommunens bedömning	Deloittes bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Kunskaper för livet

- Förskolans och skolans uppgift är att ge våra barn och elever de kunskaper som är nödvändiga för att leva och fungera i ett modernt samhälle och tillsammans med föräldrarna fostra dem till ansvarskännande medborgare. Andelen pojkar och flickor som i årskurs 9 är behöriga till gymnasiet och som fullföljer gymnasieutbildningen med en examen inom tre år ska öka.
 - *Målkriterium: Andelen elever i åk 9 som är behöriga till nationellt program på gymnasiet ska öka.*
 - *Målkriterium: Andelen gymnasieelever med examen inom tre år ska öka.*

Kommunstyrelsen anger i årsredovisningen att andelen elever i årskurs 9 som klarat behörighetskraven till gymnasiet ökat sedan föregående år, medan andelen gymnasieelever som tagit examen efter tre år minskat något. Sammantaget bedömer kommunstyrelsen att målet delvis uppnåtts. Vi noterar att inga specifika mätvärden anges för respektive indikator i årsredovisningen, men att de beskrivna förändringarna i indikatorerna kan utläsas av tillhörande diagram. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning, men vill poängtera vikten av att även redovisa mätvärdena i sifferformat.

Kunskaper för livet

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås delvis.	Uppnås delvis.

Värdegrundsarbete för skolverksamhet

- Värdegrundsarbete ska genomsyra all skolverksamhet och alla barn och elever ska känna sig trygga, sedda och respekterade för den de är.
 - *Målordikator: Andelen elever som känner sig trygga i skolan åk 5 ska öka.*
 - *Målordikator: Andelen elever som känner sig trygga i skolan åk 8 ska öka.*
 - *Målordikator: Andelen elever i åk 5 som upplever sig få hjälp av lärare vid behov ska öka.*
 - *Målordikator: Andelen elever i åk 8 som upplever sig få hjälp av lärare vid behov ska öka.*

Andelen pojkar i årskurs 5 som känner sig trygga och flickor i årskurs 8 som upplever att de får hjälp vid behov har minskat. Andelen flickor i årskurs 8 som känner sig trygga

har ökat, liksom andelen flickor i årskurs 5 och pojkar i årskurs 8 som upplever att de får hjälp vid behov. Övriga indikatorer är oförändrade. Sammanvägt bedömer kommunstyrelsen enligt färgskalan målet som delvis uppnått. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Värdegrundsarbete för skolverksamhet

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås delvis.	Uppnås delvis.

Minskat utanförskap och ökad sysselsättning

- Kommunen har tillsammans med staten ett särskilt ansvar för att fler ungdomar, invandrare, funktionsnedsatta och långtidsarbetslösa kvinnor och män snabbare kommer in på arbetsmarknaden. Andelen kvinnor och män som vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet börjat arbeta eller studera ska öka.
 - *Målordikator: Andelen deltagare i prioriterade arbetsmarknadsinsatser som vid avslut har börjat arbeta eller studera ska öka.*

Målet har följts upp i årsredovisningen. Andelen deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder som vid avslut börjat arbeta eller studera har ökat. Kommunstyrelsen bedömer målet som uppnått. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Minskat utanförskap och ökad sysselsättning

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Verksamhet

För målområdet verksamhet har kommunfullmäktige beslutat om fyra mål med tillhörande målbildare.

Mångfald av boendeformer

- En mångfald i boendeformer gör det lättare att anpassa äldreomsorgen till den enskildes behov. Antal trygghetsboenden behöver därför bli fler. Målsättningen är att det 2018 ska finnas minst fem trygghetsboenden i kommunen, varav två kommunala.
 - *Målbildare: Antal trygghetsboenden i kommunen, kommunala och privata, ska öka. Det ska 2018 finnas minst 5 trygghetsboenden i kommunen, varav 2 kommunala.*

Målet har följts upp i samband med årsbokslutet. Kommunstyrelsens bedömning är att målet delvis uppnås då det per 31 december 2018 finns 4 trygghetsboenden i kommunen, varav 2 är kommunala. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Mångfald av boendeformer

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås delvis.	Uppnås delvis.

Kontinuitet i bemanningen

- Kontinuitet i bemanningen, att de äldre får möta så få personer som möjligt, är en förutsättning för trygghet och en stark kvalitetsfaktor i omsorgen. Ambitionen är att på sikt säkerställa att en äldre inte ska möta fler än 12 olika personer från hemtjänsten under en 14-dagars

period under förutsättning att det kan göras utan ett ökat antal delade turer.

- *Målbildare: Antalet personal en hemtjänsttagare möter under en 14-dagars period ska inte överstiga 12.*

Kontinuiteten i hemtjänstbemanningen var under år 2018 i genomsnitt 16 personer per brukare under en 14-dagarsperiod. Kommunstyrelsens bedömning är därför att målet ej uppnås. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Kontinuitet i bemanningen

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås ej.	Uppnås ej.

Integration mellan hemsjukvård och hemtjänst ska öka

- Sedan årsskiftet 2012/2013 bedrivs hemsjukvården i kommunal regi. Fortsatta insatser måste göras för att öka integrationen mellan hemsjukvård och hemtjänst och därigenom öka kvalitén för den enskilde. Det riskförebyggande arbetet för äldre i ordinärt boende ska öka.
 - *Målbildare: Åtgärder mot risk för fall, undernäring, trycksår och nedsatt munhälsa ska öka.*

Slutligt resultat för helåret 2018 presenteras under första kvartalet 2019, då index från SKL:s "Öppna jämförelser" ännu inte finns att tillgå. Det preliminära utfallet (kommunens egna mätningar) som redogörs i årsredovisningen visar att andelen riskbedömningar där

bakomliggande orsaker utretts har ökat från 73 % till 82 %. Även andelen genomförda åtgärder har ökat. Kommunstyrelsens bedömning är att dessa förbättringar borde innebära att en större andel av brukarna med risk har fått genomförda åtgärder. Stadskontoret har dock förtydligat att målet endast bedöms som delvis uppnått, då SKL i sina mätningar följer upp åtgärderna på brukarnivå medan kommunens uppföljning görs på processnivå. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning.

Integration mellan hemsjukvård och hemtjänst ska öka

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås delvis.	Uppnås delvis.

Från utanförskap till egenförsörjning

- Kommunen ska arbeta aktivt med att hjälpa människor från utanförskap till egenförsörjning. Socialtjänsten ska tillsammans med arbetsmarknadsavdelningen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Jönköping m.fl. löpande ta initiativ till projekt och insatser i syfte att ge fler kvinnor och män möjlighet att lämna ett försörjningsstödsberoende.
 - Målindikator: Resultatet vid avslut av kommunens arbetsmarknadsåtgärder till personer med långvarigt bidragsberoende av försörjningsstöd till arbete, studier eller annan typ av ersättning ska förbättras.*
 - Målindikator: Statistik över långvarigt bidragsberoende av försörjningsstöd.*

Kommunstyrelsen har bedömt målet som uppnådda. Statistiken i årsredovisningen visar att andelen deltagare med långvarigt försörjningsstöd som med hjälp av arbetsmarknadsavdelningens insatser går vidare till arbete eller studier har ökat. Samtidigt har andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt behov av försörjningsstöd fortsatt att minska något. Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning.

Från utanförskap till egenförsörjning

Kommunens bedömning	Deloitte's bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Arbetsgivare

Kommunen har antagit tre verksamhetsrelaterade mål med målindikatorer som berör området arbetsgivare.

De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning

- De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning. Andelen anställda kvinnor och män i Jönköpings kommun med utländsk bakgrund ska öka under mandatperioden.
 - Målindikator: Andelen anställda med utländsk bakgrund ska öka.*

Måluppfyllelsen har följts upp per bokslutsdagen. Totalt har Jönköpings kommun 12 376 anställda, varav andelen med utländsk bakgrund är 2 428 (19,6 %), vilket är en ökning med 1,1 % sedan år 2017.

De kommunanställda ska återspegla befolkningens sammansättning

Kommunens bedömning	Deloittes bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Minskad sjukfrånvaro

- Sjukfrånvaron hos kommunens medarbetare ska minska under mandatperioden. Särskild vikt ska ägnas anställda kvinnor eftersom sjukfrånvaron är avsevärt högre bland kvinnor än bland män.
 - *Målordikator: Totala sjukfrånvaron i procent bland de kommunalt anställda ska minska.*

Kommunstyrelsen bedömer att målet med minskad sjukfrånvaro uppnås per 2018-12-31. För andra året i rad minskar kommunens totala sjukfrånvaro för såväl kvinnor som män (minskningen är dock liten). Vi noterar att kommunstyrelsen inte angivit några procentsatser för sjukskrivningarna i rapporten. De minskade sjukskrivningarna framgår dock av rapportens diagram. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning.

Minskad sjukfrånvaro

Kommunens bedömning	Deloittes bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Lönegapet mellan kvinnor och män ska minska

- Lönegapet mellan män och kvinnor ska fortsätta att minska under mandatperioden. Satsningar på kvinnodominerade grupper ska fortsätta.
 - *Målordikator: Lönegapet mellan män och kvinnors löner i procent.*

Målet har följts upp i årsredovisningen. Lönegapet fortsätter att minska och har mellan år 2017 och 2018 sjunkit från 2,4 % till 1,2 %.

Lönegapet mellan kvinnor och män ska minska

Kommunens bedömning	Deloittes bedömning
Uppnås.	Uppnås.

Bedömning

I årsredovisningen har uppföljning presenterats av de mål som har antagits i VIP. Totalt har kommunfullmäktige antagit 17 verksamhetsmål. Vi har noterat att kommunstyrelsen inte lämnat sin egen skriftliga analys och bedömning av utfallet för ett fåtal av verksamhetsmålen indikatorer (utan endast indikerat måluppfyllelsen med hjälp av färgmarkering).

Vi noterar att kommunstyrelsens bedömning avseende målet om minskad sjukfrånvaro baseras på data som inte presenteras fullt ut i årsredovisningen, utan som finns i årsredovisningens bilaga samt i kommunens verksamhetssystem för måluppföljning. Genomförd mätning av målet illustreras genom ett diagram, men inga specifika mätetal återges i årsredovisningen. Vår uppfattning är att det är av stor vikt för den externa läsaren att det finns en spårbarhet mellan kommunstyrelsens bedömning och de underliggande mätvärdena.

I sin samlade utvärdering har kommunstyrelsen bedömt att måluppfyllelsen överlag är förenlig med god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen har dock inte lämnat någon sammanställning av måluppfyllelsen i utvärderingen, dvs. hur

många mål som uppnått, uppnått delvis och ej uppnått. Vår bild är att kommunstyrelsen har möjlighet att ta ett större ansvar i att tydligt förmedla sin samlade bedömning av kommunens måluppfyllelse.

Vid sammanräkning av kommunstyrelsens bedömningar i årsredovisningen konstaterar vi att kommunstyrelsen anser 11 mål vara uppnådda, 5 mål delvis uppnådda och 1 mål ej uppnått.

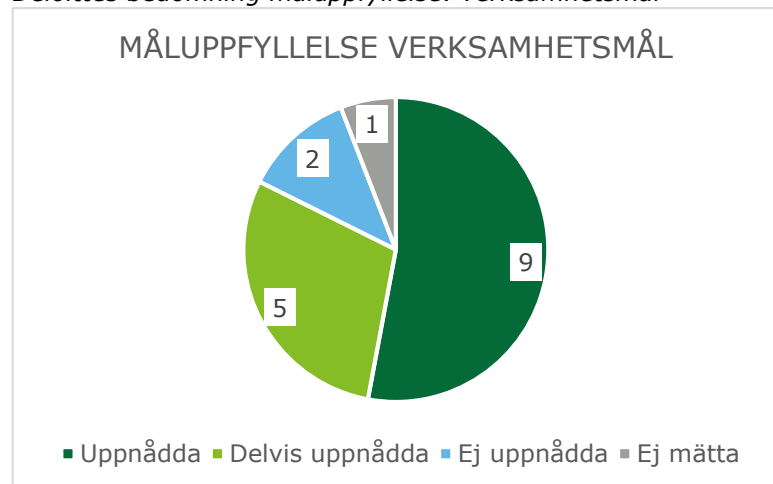
Vår bedömning skiljer sig något från kommunstyrelsens. Av de 17 verksamhetsrelaterade målen har vi bedömt att 9 mål har uppnått, 5 delvis uppnått, 2 mål ej uppnått och 1 mål har ej mätts. Av fullmäktiges antagna mål är således 53 % uppnådda, 29 % delvis uppnådda, 12 % ej uppnådda och 6 % ej mätta per 2018-12-31. Vi noterar att kommunens måluppfyllelse enligt vår bedömning har förbättrats sedan såväl delårsbokslutet 2018 som årsbokslutet 2017.

Sammanställning av måluppfyllelse verksamhetsmål

Mål nr.	Mål	KS bedömning	Deloitte's bedömning
1	Service och bemötande mot näringslivet	Delvis uppnått	Delvis uppnått
2	Tillgång till snabbt bredband	Uppnått	Ej uppnått
3	Bostadsförsörjning	Uppnått	Uppnått
4	Hållbart resande	Uppnått	Uppnått
5	Övergripande jämställdhetsmål	Uppnått	Ej mätt

6	Integrationsarbete	Uppnått	Uppnått
7	Barngruppernas sammansättning	Uppnått	Uppnått
8	Kunskaper för livet	Delvis uppnått	Delvis uppnått
9	Värdegrundsarbete för skolverksamhet	Delvis uppnått	Delvis uppnått
10	Minskat utanförskap och ökad sysselsättning	Uppnått	Uppnått
11	Mångfald av boendeformer	Delvis uppnått	Delvis uppnått
12	Kontinuitet i bemanningen	Ej uppnått	Ej uppnått
13	Integrationen mellan hemsjukvård och hemtjänst ska öka	Delvis uppnått	Delvis uppnått
14	Från utanförskap till egenförsörjning	Uppnått	Uppnått
15	De kommunanställda ska spegla befolkningens sammansättning	Uppnått	Uppnått
16	Minskad sjukfrånvaro	Uppnått	Uppnått
17	Lönegapet mellan kvinnor och män ska minska	Uppnått	Uppnått

Deloitte's bedömning måluppfyllelse: verksamhetsmål

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att i årsredovisningen redovisa en lättöverskådlig sammanställning av måluppfyllelsen.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att för varje verksamhetsmål redovisa de mätvärden från innevarande år som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att fortsätta arbeta för en förbättrad måluppfyllelse.

2.2 Granskning av väsentliga resultat- och balansposter

Enligt KRL 5:1 ska resultaträkningen redovisa samtliga intäkter och kostnader samt hur det egna kapitalet förändrats under året. Balansräkningen ska enligt KRL 5:2 redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

2.2.1 Resultaträkningen 2018 jämförelse mot föregående år

Nedan följer ett sammandrag av kommunens resultaträkning för år 2018, budget 2018 och resultaträkning för år 2017. Siffrorna för budget avseende skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och finansiella kostnader är hämtat från kommunens Verksamhets- och investeringsplan med budget för 2018.

Utdrag ur kommunens resultaträkning år 2018 och år 2017,
samt Verksamhets- och investeringsplan med budget för
2018.

Nämnd/verksamhet (mnkr)	Utfall	Budget	Utfall	Förändring	Förändring	Förändring
skattefinansierad	2017	2018	2018	Utfall/budget	%	2018/2017
Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen m.m.	-253	-277	-261	16	-6 %	-8
Valnämnd, Överförmyndarnämnd, Revision	-14	-16	-16	0	0 %	-2
Stadsbyggnadsnämnd	-130	-141	-141	0	0 %	-11
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-18	-26	-25	1	-4 %	-7
Teknisk nämnd	-210	-259	-233	26	-10 %	-23
Barn- och utbildningsnämnd	-2 666	-2815	-2 799	16	-1 %	-133
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	-673	-689	-666	23	-3 %	7
Kultur- och fritidsnämnd	-252	-266	-265	1	0 %	-13
Äldrenämnd	-1481	-1530	-1550	-20	1 %	-69
Socialnämnd	-1473	-1450	-1566	-116	8 %	-93
Nämndernas nettokostnader	-7 170	-7 469	-7 522	-53	1 %	-352
Affärsverksamhet	11	8	19	11		8
Reavinster, fastighetsförsäljning	161	0	191	191		30
Nedskrivningar	-5	0	-40	-40		-35
Kommungemensamma kostnader/intäkter	-39	-56	19	75		58
Verksamhetens nettokostnader	-7 042	-7 517	-7 333	184	-2 %	291
Eliminering koncerninternt	13	0	8	8		-5
Skatteintäkter	6 158	6 390	6 353	-37	-1 %	195
Generella statsbidrag och utjämnning	1 109	1162	1 190	28	2 %	81
Finansiella intäkter	55	97	90	-7	-7 %	35
Finansiella kostnader	-32	-38	-34	4	-11 %	-2
Årets resultat	261	94	274	180	191 %	13

De väsentligaste förklaringarna till årets resultat i jämförelse mot budget och föregående år förklaras nedan.

Kommunfullmäktige, kommunstyrelse m.m.

Nettokostnader är 8 mnkr högre än föregående år men 16 mnkr lägre än budget. Avvikelse mot budget förklaras av vakanta tjänster och projekt som inte har genomförts. Avvikelse mot föregående år förklaras av satsningen på bredbandsutbyggnaden där kostnaderna är 6,7 mnkr högre än föregående år.

Tekniska nämnden

Nettokostnader är 23 mnkr högre jämfört med föregående år och 26 mnkr lägre jämfört med budget. Budgetavvikelsen motsvarar 10 %. Avvikelsen mot budget förklaras främst av projekt som skjuts på framtiden, vakanser och svårigheter med att rekrytera personal samt ökade externa intäkter jämfört med budget. Ökningen mot föregående år är i linje med ökad budget.

Barn- och utbildningsnämnden

Nettokostnader är 133 mnkr högre jämfört med föregående år men 16 mnkr lägre än budget. Förskolor och grundskolor i egen regi inkl. öppna förskolan går med underskott om totalt -2,3 mnkr. Orsaker till underskottet är att personaltätheten har legat på en högre nivå än budgeterat på grund av gruppstorlek, lång närvarotid och barn i behov av särskilt stöd. Att utfallet trots underskott inom förskoleverksamheten är lägre än budget förklaras av bland annat olika poster som genererar överskott till följd av interkommunala avgifter, utvecklingsmedel och vakanta tjänster inom central förvaltning och kulturskolan. Ökningen mot föregående år

förklaras främst av att kommunen växer och att antalet barn inom de olika verksamheterna därmed ökar.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Nettokostnader är 7 mnkr lägre än föregående år och 23 mnkr lägre än budget. Avvikelsen mot budget förklaras till 13,8 mnkr av att det inom gymnasieskolan är lägre elevvolym och lägre kostnader per elev än vad som var budgeterat för. Elevantalet var budgeterat att öka men har istället minskat. Vidare står vuxenutbildningen för 7,6 mnkr av förklaringen där faktorer som har påverkat resultatet är storlek på statsbidrag samt fler sökande till högskoleförberedande kurser än till yrkesutbildningar vilket genererar minskade kostnader.

Äldrenämnden

Nettokostnader är 69 mnkr högre än föregående år och 20 mnkr högre än budget. Budgetavvikelsen motsvarar 1,3 %. Ökade kostnader jämfört med föregående år finns inom hälso- och sjukvård och äldreomsorgen. De ökade kostnaderna förklaras främst av demografiska effekter.

Socialnämnden

Nettokostnader är 93 mnkr högre än föregående år och 116 mnkr över budget. Budgetavvikelsen motsvarar 8 %. Avvikelsen mot budget finns främst inom funktionshinderomsorg (71 mnkr) och individ-och familjeomsorg (46 mnkr).

Inom funktionshinderomsorgen hänförs de ökade kostnaderna främst till området personlig assistans enligt LSS. Detta beror på att Försäkringskassan i ett stort antal fall

beslutat om indragning av personlig assistans där kommunen sedan behövt fatta beslut om fortsatt assistans enligt LSS och stå för kostnaden.

Inom individ-och familjeomsorgen hänförs de ökade kostnaderna främst till barn- och ungdomsvården där personalkostnader, hyror samt verksamheter kopplat till samverkansavtal med andra aktörer ökat mer än budgeterat.

Ökade kostnader om 93 mnkr jämfört med föregående år fördelar sig enligt följande.

- Nettokostnad för boendeformer och korttidsvistelser ökar med 36,5 mnkr.
- Nettokostnader för personlig assistans ökar med 31,3 mnkr.
- Nettokostnader för barn- och ungdomsvården ökar med 9,7 mnkr.

Reavinster fastighetsförsäljning

Reavinster avseende fastighetsförsäljning och realiserad värdeökning för exploateringsfastigheter uppgår till 191 mnkr.

De större vinsterna hänför sig till nedan försäljningar, där Hälsan 2 och 5 avser försäljningar inom koncernen. Åsen och Fagerslätt avser försäljningar delvis inom koncernen och övriga avser försäljningar till externa aktörer.

- Hälsan 2, 96 mnkr
- Hälsan 2 och 5, 32 mnkr
- Åsen, 19 mnkr

- Hedenstorp Söder, 17 mnkr
- Stigamo, 9 mnkr
- Drättinge, 8 mnkr
- Fagerslätt, 7 mnkr.

Nedskrivning har skett med 40 mnkr och avser främst Fotbollsarenan/Jordbrovallen. Det var upptaget till ett bokfört värde om 26 mnkr, varav 19,6 skrevs ned. Resterande 6,4 bedöms fortsatt ha ett värde oavsett kommande arenas placering och är därmed fortfarande upptagna som tillgång.

Skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämning

Skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämning ökar jämfört med föregående år med totalt 276 mnkr. Detta kan jämföras med en ökning av nämndernas nettokostnad om 352 mnkr. Ökade nettokostnader i relation till en mindre ökning av skatteintäkter har finansierats med ökade realisationsvinster från fastigheter.

Kommunen har även i år ökat andel invånare i arbete samt att lönerna ökat jämfört med föregående år vilket medför högre skatteintäkter.

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna har ökat något jämfört med föregående år medan kostnaderna ligger i nivå med föregående år.

Årets nettoresultat

Totalt uppgår kommunens resultat till 274 mnkr. Om realisationsvinster från fastigheter och realiserade

värdeökningar för exploateringsfastigheter exkluderas är resultatet 83 mnkr.

Bedömning

Vår analys av kommunens totala resultaträkning i relation till föregående period och budget visar på att differenser mot budget förklaras. Analys i relation till föregående år görs däremot endast i mindre utsträckning. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att utveckla analyserna till att även innefatta jämförelser mot tidigare år.

2.2.2 Balansräkningen

Nedan följer ett sammandrag av kommunens balansräkning vilken presenteras i årsredovisningen. Därefter följer en analys av väsentliga balansposter och fluktuationer.

Balansräkning år 2018

Mnkr	2017	2018	Förändring
Mark, byggnader och tekniska anl.	6 387	6 663	276
Maskiner och inventarier	432	372	-60
Aktier och andelar	328	327	-1
Långfristiga fordringar	3 521	3 110	-411
Förråd och exploateringsfastigheter	72	58	-14
Kortfristiga fordringar	800	842	42
Kassa och bank	4	248	244
SUMMA TILLGÅNGAR	11 544	11 620	76
Eget kapital vid årets ingång	4 025	4 282	257
Årets resultat	261	274	13
Övrig förändring av eget kapital	-4	0	4
Avsättningar för pensioner	458	491	33
Avsättningar (deponin)	51	56	5
Långfristiga skulder	5 163	4 873	-290
Kortfristiga skulder	1 590	1 644	54
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 544	11 620	76

Materiella anläggningstillgångar

Förändringar i anläggningsregistret aktiveras i balansräkningen en gång per månad för VAF (Vatten, Miljö och Avfall) och en gång per år för kommunen med de transaktioner som har inträffat.

Anläggningsregistret är inte fullt ut anpassat till komponentredovisningen. Under 2017 infördes komponentredovisning för nyanskaffade anläggningar. För betydande anläggningar som har anskaffats innan införandet

av komponentredovisning kommer dessa att komponentindelas under 2019.

Som framgår av årsredovisningen har nettoinvesteringar för den skattefinansierade och affärsverksamheten genomförts med ca 907 mnkr. Budgeterat anslag för år 2018 för de båda verksamheterna är 1 556 mnkr. Kommunen har fört över ca 138 mnkr från år 2017 till år 2018 gällande projekt som inte har avslutats. Årets investeringar motsvarar ca 58 % av budgeterat anslag. För år 2018 har kommunstyrelsen lämnat förslag till en ombudgetering om ca 182 mnkr som förs över till år 2019.

Årets totala avskrivningar uppgår till ca 426 mnkr, vilket är 1 mnkr högre än föregående år. Totala nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar som belastar resultatet är ca 44 mnkr, jämfört med ca 5 mnkr under föregående år. Nedskrivningarna avser ett flertal olika objekt.

Försäljning av anläggningstillgångar uppgår till ca 321 mnkr och realisationsvinsten uppgår till ca 101 mnkr exklusive exploateringsfastigheter.

Mark, byggnader och tekniska anläggningar 6 663 mnkr (6 386 mnkr)

Investeringar i byggnader, mark och tekniska anläggningar har gjorts om ca 790 mnkr. Fastigheter har sålts för 235 mnkr och realisationsvinsten uppgår till ca 96 mnkr. Planenliga avskrivningar har gjorts med 331 mnkr, nedskrivning har skett om ca 43 mnkr.

Maskiner och inventarier 372 mnkr (432 mnkr)

Maskiner och inventarier har anskaffats för ca 116 mnkr. Årets försäljning uppgår till ca 82 mnkr, vilket främst avser avfallsverksamheten som övertagits av det nystartade dotterbolaget June Avfall och Miljö AB. Årets planenliga avskrivningar är ca 94 mnkr.

Bedömning

Enligt RKR 11.4 ska anläggningstillgångar där livslängden på olika komponenter är väsentlig delas upp på dessa komponenter. Respektive komponent ska skrivas av separat. Kommunen har påbörjat arbetet med komponentredovisning för nyanskaffningar 2017. Tillgångar anskaffade innan 2017 redovisas inte enligt komponentmetoden. Detta tycker vi inte är tillfredsställande då regelverket har funnits sedan 2014. Det är även viktigt att kommunen till dess att komponentavskrivningen är implementerad upplyser i sina redovisningsprinciper om vilka avvägningar och prioriteringar som har gjorts samt om den ekonomiska effekt en implementering av komponentavskrivning hade medfört.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att beakta komponentredovisning och säkerställa att samtliga anläggningstillgångar redovisas enligt RKR 11.4, materiella anläggningstillgångar.

Aktier och andelar 327 mnkr (328 mnkr)

Jönköpings kommun har andelar i aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser och bostadsrättsföreningar. I samband med granskningen av aktier och andelar har vi gjort en avstämning mot kommunens underlag. Förlagslånen har

minskat med 1,8 mnkr jämfört med föregående år och andelarna i Energirådgivnings AB har ökat med 80 tkr.

Bedömning

Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens innehav av aktier och andelar inte skulle vara upptaget till ett korrekt belopp.

Långfristiga fordringar 3 110 mnkr (3 521 mnkr)

Fluktuationen avser amortering av ca 410 mnkr från kommunens koncernmoderbolag Rådhus AB. Vidare har kommunen tagit beslut om att efterskänka ett antal mindre lån till föreningar som upptogs på 70-talet, dessa uppgick totalt till ca 1 mnkr.

Bedömning

Vi har gjort en avstämning av posten mot underlag. Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens långfristiga fordringar inte skulle vara upptagna till rätt belopp.

Kortfristiga fordringar 842 mnkr (800 mnkr)

Posten kortfristiga fordringar består av kundfordringar, förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, slutavräkning kommunalskatt, kommunal fastighetsavgift samt övriga kortfristiga fordringar. Posten kundfordringar och moms kommenteras nedan.

Kundfordringar 298 mnkr (315 mnkr)

Kommunen gör löpande avstämningar av sina kundfordringar. Reservering för osäkra kundfordringar görs

av samtliga kundfordringar förfallna över 6 månader. Vi har gjort en avstämning av posten genom att ta del av kommunens underlag. Fluktuationen bedöms rimlig framförallt beroende på att fakturering av olika tjänster sker vid olika tidpunkter.

Bedömning

Vi har inte noterat något som indikerar ett felaktigt värde av kundfordringarna.

Moms 42 mnkr (47 mnkr)

Kommunen redovisar månadsvis moms till Skatteverket och sedan betalas det via skattekontot. Momsfordran i bokslutet avseende november och december har stämts av mot underlag samt skattedeklarationerna som är skickade till Skatteverket.

Bedömning

Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunen inte har en tillförlitlig rutin vad gäller kommunens redovisning och inbetalning av moms.

Kassa och bank 248 mnkr (4 mnkr)

Posten består av banktillgodohavanden och handkassor som finns ute i verksamheten. Fluktuationen är hänförlig till att kommunen upptagit ett nytt lån på 150 mnkr samt att dotterbolaget Jönköpings Rådhus amorterat ca 270 mnkr av sin skuld. Detta tillsammans med årets investeringar i materiella anläggningstillgångar medförde hög likviditet just vid årsskiftet.

Vi har granskat kommunens avstämning av handkassor mot huvudboken.

Bedömning

Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens kassa och bank inte skulle vara upptagen till ett korrekt belopp.

Eget kapital 4 557 mnkr (4 282 mnkr)

Kommunens egna kapital har ökat med ca 275 mnkr. Denna förändring består av årets resultat.

Bedömning

Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens egna kapital är felaktigt redovisat.

Avsättningar för pensioner 491 mnkr (458 mnkr)

Kommunen har avsättningar för pensioner.

Vi har stämt av avsättningen för pensioner mot externa underlag. Avsättningen har ökat till följd av högre intjänad förmånsbestämd pension samt ökning av basbeloppsuppräknning jämfört med 2017.

Bedömning

Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens pensionsavsättning inte skulle vara upptagen till ett korrekt belopp.

Avsättningar för återställande av deponi Hult 56 mnkr (51 mnkr)

Kommunen har ett åtagande att sluttäcka avfallsdeponin i Hult. Kommunen har under år 2018 haft kostnader om ca 4

mnkr samt avsatt ytterligare 10 mnkr för åtgärder som ska genomföras under 2019.

Bedömning

Vi har noterat att kommunen har gjort en bästa bedömning gällande vad avsättningen för deponin i Hult bör uppgå till. Vi har inte noterat något som ger oss en anledning att göra en annan bedömning. Dock bör kommunen fortsätta ompröva sin bästa bedömning inför kommande bokslut.

Långfristiga skulder 4 873 mnkr (5 163 mnkr)

Kommunens långfristiga skulder har minskat med ca 290 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen av långfristiga lån är hänförlig till minskad upplåning om 260 mnkr som avser återbetalning av obligationer i ett MTN-program och certifikatprogrammet, samt amortering av lån via Kommuninvest om 70 mnkr. Förändringen är även hänförlig till ökning på 40 mnkr i investeringsfond för VA samt periodiserade anläggningsavgifter.

MTN-programmet är inriktat på den långfristiga finansieringen och certifikatprogrammet tryggar den kortfristiga betalningsberedskapen. Via programmen kommer lånen kontinuerligt att omsättas till nya lån, ingen kortfristig del finns därför upptagen som ska amorteras nästa år.

Bedömning

Vi har gjort en avstämning av posten mot underlag. Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens långfristiga skulder inte skulle vara upptagna till rätt belopp.

Kortfristiga skulder 1 644 mnkr (1 590 mnkr)

Posten kortfristiga skulder består av leverantörsskulder, personalens skatter och arbetsgivaravgifter, övriga kortfristiga skulder, semesterlöneskuld, löneskatt, upplupna räntekostnader, upplupna pensionskostnader individuell del, förutbetalda intäkter, övriga upplupna kostnader m.m. Nedan följer en analys av väsentliga delar av posten.

Leverantörsskulder 357 mnkr (233 mnkr)

Kommunens centrala ekonomikontor stämmer varje månad av leverantörsreskontran mot huvudboken. Ökningen av leverantörsskulderna är hänförligt till ny hantering avseende ankomstbokförda fakturor (nytt fakturasystem) vilken innebär att fakturor nu bokförs vid ankomst. Tidigare bokfördes fakturorna då de attesterades. Allt bokades inte upp av förvaltningarna som upplupna skulder vid tidigare bokslut.

Bedömning

Vi har gjort en avstämning av posten mot underlag. Vi har inte noterat något i vår granskning som tyder på att kommunens leverantörsskulder inte skulle vara upptagna till rätt belopp.

Personalrelaterade skulder 757 mnkr (749 mnkr)

Vi har stämt av personalens skatter och arbetsgivaravgifter mot inlämnade deklarationer och semesterlöneskulden mot semesterlöneskuldlista. Posten har ökat något jämfört med föregående år vilket framförallt förklaras av att kommunen har ca 200 fler tillsvidare och visstidsanställda i år jämfört

med föregående år och därmed högre sociala avgifter, semesterskuld och pensionskostnader.

Bedömning

Vi har inte noterat något som indikerar ett felaktigt värde av de personalrelaterade skulderna.

2.3 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen ska enligt KRL 8:2 innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens resultaträkning och resultaträkningarna för de övriga juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Redovisningen skall vidare innehålla en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens balansräkning och balansräkningar för de övriga juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Enligt rekommendation nr 8.1 från Rådet för kommunal redovisning är det god redovisningssed att inkludera en kassaflödesanalys.

Bedömning

Vi har granskat den sammanställda redovisningen och tillhörande tilläggsupplysningar utan anmärkning. Vi anser att den sammanställda årsredovisningen uppfyller kraven enligt KRL.

2.4 Årsredovisningens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Enligt KRL 3:1 ska årsredovisningen redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Genom granskning och analyser presenterade under 2.2 har vi kontrollerat att årsredovisningen uppfyller kraven enligt KRL 3.

Bedömning

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller uppgifter som är väsentliga för att bedöma verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning. Vi bedömer räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande.

Vid genomgång av kommunens avstämningar av balansposter noteras att det i efterhand inte är möjligt att verifiera att avstämning har skett. Vår rekommendation är att kommunen i samband med bokslut sammanställer samtliga avstämningsbilagor där det tydligt framgår att avstämning har skett mot underliggande underlag och om några avvikelser finns mellan huvudbok och underlag.

2.5 Balanskravet

Vi har granskat att Jönköpings kommun uppfyller balanskravet. Kommunen redovisar en balanskravsavstämning enligt kommunallagens krav i förvaltningsberättelsen under rubriken "Avstämning mot balanskrav".

Det balanserade resultatet är enligt resultaträkningen ca 274 mnkr. Detta resultat har justerats med -101 mnkr avseende reavinster på anläggningstillgångar. Justerat resultat för året uppgår då till 173 mnkr. Det lagstadgade balanskravet för 2018 är därigenom uppfyllt. Balanskravsresultatet för 2017 uppgick till 242 mnkr efter justeringar.

Bedömning

Vi har inte noterat något som indikerar att balanskravet inte är uppfyllt.

2.6 Jämförelse med liknande kommuner

I syfte att få en bild av Jönköpings kommuns ställning har finansiella nyckeltal jämförts med andra kommuner. Kommuner som har inkluderats i jämförelsen är Linköping, Norrköping, Helsingborg, Örebro, Västerås och Umeå. Jämförelse har gjorts dels av kommunerna och dels av kommunkoncernerna.

De nyckeltal som jämförts är;

- Årets resultat i relation till skatteintäkter
- Investeringar i relation till skatteintäkter (endast kommunen)
- Eget kapital i relation till totalt kapital
- Eget kapital i relation till totalt kapital inklusive pensionsåtaganden före 1998 (endast koncernen).

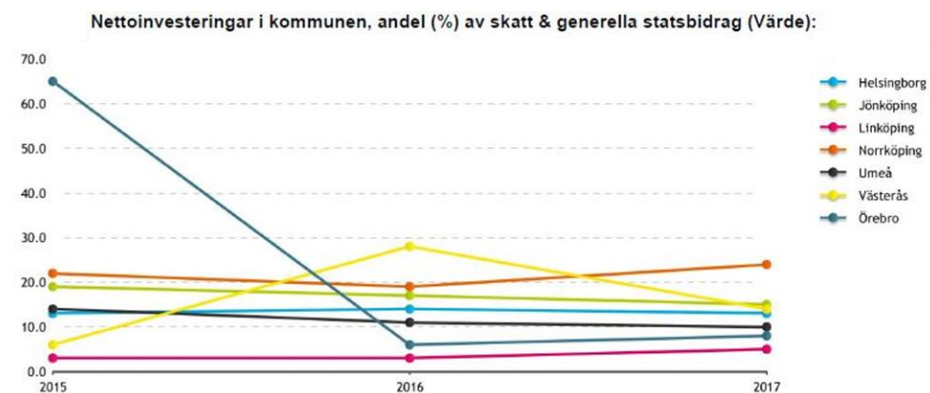
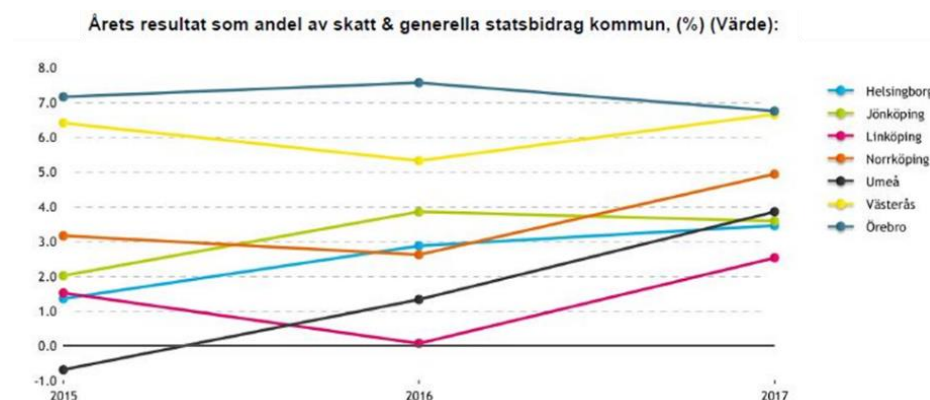
Informationen har hämtats från Kolada (kommun- och landstingsdatabasen) och avser år 2015-2017. Deloitte har inte kvalitetssäkrat de inhämtade nyckeltalen och de kan kräva viss tolkning. Nyckeltalen har använts i syfte att ge en indikation på Jönköpings ställning i förhållande till kommuner av motsvarande storlek.

I skatteintäkter har även generella statsbidrag inkluderats.

De kanske viktigaste noteringarna av nedan jämförelser är att Jönköpings kommunkoncerns soliditet inklusive pensionsåtagande för år 2015-2017 är lägst bland de kommuner som ingår i jämförelsen. Koncernens soliditet

exklusive pensionsåtaganden är även den bland de lägsta under samtliga jämförda år och lägst år 2017. Jönköpings kommunkoncerns soliditet har dock fortsatt att öka från föregående år och närmar sig sakta övriga kommuner i jämförelsegruppen.

Kommunen

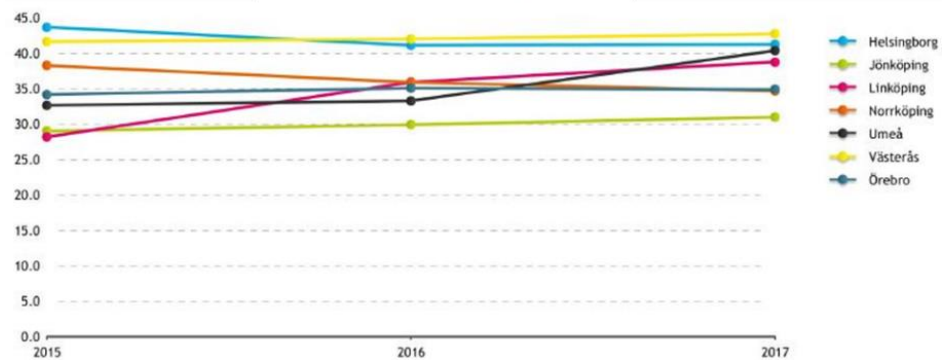

Soliditet kommun, (%) (Värde):

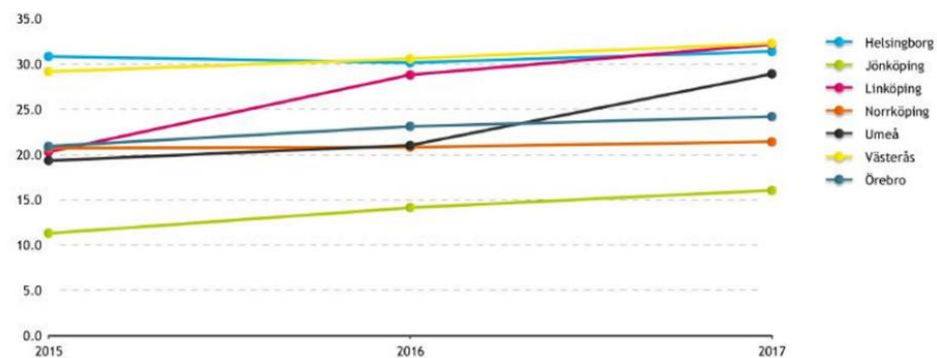

Kommunkoncernen

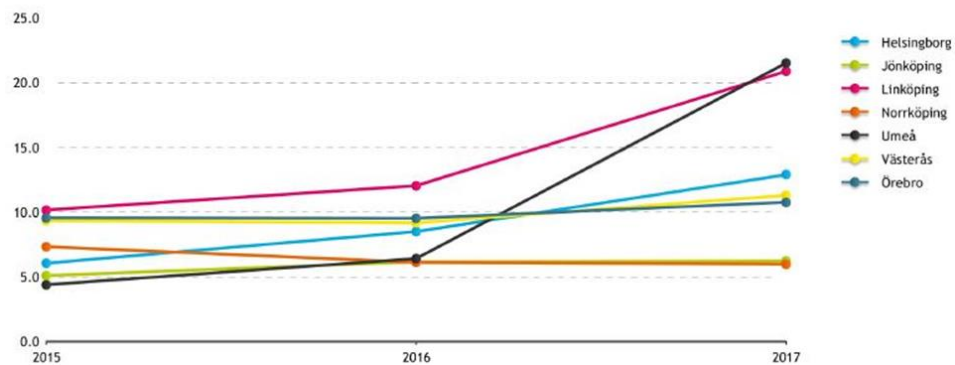
Soliditet kommunkoncern, (%) (Värde):

Soliditet inkl pensionsåtag. kommunkoncern, (%) (Värde):

Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommunkoncern, (%) (Värde):

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Samtliga 244 000 medarbetare i nätverket arbetar för att nå den gemensamma visionen – To be the standard of excellence.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person, och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.